

**CURTEA SUPRĂMĂ
DE JUSTIȚIE**

D E C I Z I E

cu privire la admiterea recursurilor declarate de către Natalia Poloz și avocatul Arcadie Șchiopu, în interesele Nataliei Poloz, de către Constantin Vieru și avocatul Vitalie Rotaru, în interesele lui Constantin Vieru și Angelei Vieru,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Poloz împotriva Angelei Vieru, lui Constantin Vieru și Eduard Vieru, intervenient accesoriu Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 291 cu privire la recuperarea prejudiciului material cauzat prin inundarea apartamentului și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 27 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de către Angela Vieru, Constantin Vieru, s-a casat hotărârea din 04 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o nouă hotărâre,

*(Dosarul nr. 2ra-953/23
NR. PIGD 2-21170846-01-2ra-10072023)*

Recurs declarat până la 01 septembrie 2023. Neelucidarea tuturor circumstanțelor cauzei. Aplicarea eronată a normelor de drept material.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. A. Ojoga
Curtea de Apel Chișinău, jud. M. Anton, V. Cotorobai, I. Secrieru

19 august 2026
Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursurile declarate de către Natalia Poloz și avocatul Arcadie Șchiopu, în interesele Nataliei Poloz, de către Constantin Vieru și avocatul Vitalie Rotaru, în interesele lui Constantin Vieru și Angelei Vieru

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Munteanu,

Elena Croitor, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 18 noiembrie 2021, Natalia Poloz a depus cerere de chemare în judecată împotriva Angelei Vieru, prin care a solicitat încasarea prejudiciului în sumă de 45 039,91 lei, conform raportului de expertiză judiciară.

2. În motivarea cererii reclamanta Natalia Poloz a indicat că la data de 05 martie 2021, în ap. xx din mun. Chișinău, str. xxxx, s-a spart un furtun de apă, în urma căruia a fost inundat ap. xx care îi aparține, fiind confirmat de actului de constatare ACT-4, contrasemnat de Natalia Poloz, Angela Vieru și președintele CCL nr. 291 Irina Savciuc. Prin inundație i s-a cauzat paguba materială în sumă de 45 039,91 lei, fapt stabilit prin raportul de expertiză judiciară nr. 1152-1154 din 07 septembrie 2021.

3. La 26 ianuarie 2022, Natalia Poloz a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând atragerea în proces în calitate de pârâți pe Constantin Vieru și Eduard Vieru.

4. Reclamanta Natalia Poloz a solicitat încasarea în mod solidar de la Angela Vieru, Constantin Vieru și Eduard Vieru a prejudiciului material în sumă de 45 039,91 lei, cheltuielile pentru efectuarea expertizei în mărime de 6 300 lei, cheltuielile pentru eliberarea planului încăperii izolate în sumă de 160 lei, a taxei de stat în sumă de 1 351,19 lei și 193,80 lei.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

5. Prin încheierea din 15 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a atras în proces în calitate de pârâți Constantin Vieru, Eduard Vieru și în calitate de intervenient accesoriu Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 291. (f.d. 81-82, vol. I)

6. Prin hotărârea din 04 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Natalia

Poloz. S-a încasat de la Angela Vieru și Constantin Vieru, în mod solidar în beneficiul Nataliei Poloz suma de 45 039,91 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 6 460 lei cu titlu de cheltuieli pentru expertiză și suma de 1 361,19 lei cu titlu de taxă de stat. În rest, cerințele formulate s-au respins ca fiind neîntemeiate.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

7. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 11 octombrie 2022, Angela Vieru și Constantin Vieru au depus cerere de apel nemotivată, împotriva hotărârii din 04 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

8. Prin decizia din 27 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Angela Vieru și Constantin Vieru. S-a casat hotărârea din 04 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Poloz împotriva Angelei Vieru, lui Constantin Vieru și Eduard Vieru, intervenient accesoriu CCL nr. 291 cu privire la repararea prejudiciului material cauzat prin inundarea apartamentului și compensarea cheltuielilor de judecată și s-a emis o nouă hotărâre, prin care: S-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Poloz. S-a încasat în mod solidar de la Angela Vieru și Constantin Vieru în beneficiul Nataliei Poloz suma de 3 500 lei cu titlu de prejudiciu material cauzat prin inundarea apartamentului și suma de 150 lei cu titlu de taxă de stat. În rest, pretențiile sau respins ca fiind neîntemeiate.

9. Pentru a decide astfel, instanța de apel, analizând lucrările dosarului în raport cu starea reală de fapt a reținut prevederile art. 2016 alin. (1) din Codul civil, responsabilitatea posesorului locuinței de la etajul superior față de posesorul locuinței de la etajul inferior, exceptând cele două situații: prejudiciul s-a produs prin forță majoră ori din vina celui prejudiciat, cazuri care nu sunt prezente în speță.

10. Instanța de apel a stabilit că, la 05 martie 2021, în mun. Chișinău, str. xxxx, ap. xx, s-a spart un furtun de apă, în urma căruia a fost inundat ap. xx care aparține Nataliei Poloz.

11. Angela Vieru și Constantin Vieru nu au negat faptul că la 05 martie 2021 a avut loc o scurgere de apă, fiind inundat ap. xx care aparține Nataliei Poloz, însă au obiectat asupra mărimii prejudiciului solicitat de ultima.

12. Natalia Poloz a susținut și a confirmat prin acte, că anterior a mai fost inundată, dar nu s-a adresat în instanța de judecată privind repararea prejudiciului, dar nici nu a reparat apartamentul său.

13. Instanța de apel a mai reținut că, la etapa extrajudiciară, Centrul Național de Expertize Judiciare a întocmit raportul de expertiză nr. 1152-1154 din 07 septembrie 2021 la cererea Nataliei Poloz. Astfel, concluziile expuse în raportul de expertiză nr. 1152-1154 din 07 septembrie 2021 și mărimea prejudiciului stabilit în mărime de 45 039,91 lei, nu pot fi reținute și puse la baza cerinței de reparare a prejudiciului material, ori inundația a avut loc la 05 martie 2021, iar potrivit raportului de expertiză menționat supra, examinările au început la 28 iulie 2021 și înglobează mărimea prejudiciului la momentul examinării. De asemenea, s-a menționat că intimata-proprietara apartamentului inundat a recunoscut că nu a efectuat niciodată careva lucrări de reparație, deși a mai fost anterior inundată. Respectiv, instanța de judecată a fost în imposibilitate de a stabili întinderea prejudiciului.

14. Instanța de apel a susținut că, la actele cauzei este anexat un calcul privind cheltuielile de reparare a apartamentului inundat, care aparține Nataliei Poloz în mărime de 3 500 lei, sumă care a fost recunoscută de către Angela Vieru și Constantin Vieru, care a fost încasată întemeiat de la ultimii.

15. Cu referire la cerințele înaintate împotriva lui Eduard Vieru, instanța de apel a menționat că părțile litigante au declarat că acesta nu locuiește în apartamentul litigios de o perioadă îndelungată, fiind respinsă cerința privind încasarea din contul lui Eduard Vieru a prejudiciului material și a cerințelor subsecvente.

16. Subsecvent, în conformitate cu art. 94 din Codul de procedură civilă, ținând cont că acțiunea a fost admisă parțial, instanța de apel a considerat că urmează a admite parțial pretenția reclamantei privind încasarea cheltuielilor de judecată proporțional părții admise din pretenții.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

17. La 08 iunie 2023, Natalia Poloz și avocatul Arcadie Șchiopu, în interesele Nataliei Poloz, au declarat recurs împotriva deciziei din 27 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii instanței de fond.

18. La 25 iulie 2023, Constantin Vieru și avocatul Vitalie Rotaru, în interesele lui Constantin Vieru și Angelei Vieru, au depus recurs împotriva deciziei din 27 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii depusă de Natalia

Poloz. De asemenea, a solicitat încasarea de la Natalia Poloz a prejudiciului moral în sumă de 10 000 lei, precum și declararea nulă a raportului de expertiză extrajudiciară nr. 1152-1154 din 07 septembrie 2021.

SOLICITAREA RECURENTULUI

19. În susținerea recursului Natalia Poloz și avocatul Arcadie Șchiopu, care a acționat în interesele Nataliei Poloz, au indicat că instanța de apel la examinarea cauzei a aplicat eronat normele de drept material și a interpretat în mod eronat legea.

20. Instanța de apel a stabilit că la 05 martie 2021, în mun. Chișinău, str. xxxx s-a spart un furtun de apă, în urma căruia a fost inundat ap. xx, care îi aparține cu drept de proprietate Nataliei Poloz, însă a aplicat eronat normele de drept material, considerând în calitate de probă, un calcul privind cheltuielile de reparare a apartamentului inundat în mărime de 3 500 lei, care a fost recunoscută de Angela Vieru și Constantin Vieru. Însă, suma de 3 500 lei nu poate fi admisă ca probă, ori această sumă a fost indicată în cererea adresată Ministerului Justiției pentru ajutor de a numi expertiza extrajudiciară.

21. Instanța de apel greșit a concluzionat că raportul de expertiză extrajudiciară nr. 1152-1154 din 07 septembrie 2021, care a stabilit valoarea prejudiciului în sumă de 45 039,91 lei nu poate fi reținut, ori Angela Vieru și Constantin Vieru nu au prezentat probe care ar demonstra contrariul, iar instanța nu a motivat respingerea acestei probe.

22. În instanța de fond au fost respinse demersurile Angelei Vieru și lui Constantin Vieru cu privire la audierea expertului, pe motiv că solicitanții nu au întrebări față de expert, totodată au avut posibilitatea de a contesta raportul de expertiză.

23. Recurenta consideră că instanța de apel neîntemeiat nu a admis în calitate de probă Raportul de expertiză extrajudiciară nr. 1152-1154 din 07 septembrie 2021 și nu a argumentat aprecierea probelor în temeiul art. 130 din Codul de procedură civilă.

24. De asemenea, recurenții au reiterat explicațiile expuse în instanța de fond în susținerea poziției sale. În drept, a indicat prevederile art. 432 din Codul de procedură civilă.

25. În susținerea recursului Constantin Vieru și avocatul Vitalie Rotaru, în interesele lui Constantin Vieru și Angelei Vieru, au indicat că soluția instanței de apel nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere obligația instanței și a părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

26. Instanța de apel a ignorat probele apelanților, fiind luat în considerare raportul de expertiză extrajudiciară nr. 1152-1154 din 07 septembrie 2021, care a fost efectuat la cererea Nataliei Poloz, fără participarea recurenților.

27. Recurenții consideră că instanța de apel eronat a ajuns la concluzia că răspunderea materială urmează a fi pusă pe seama soților Vieru, în situația în care locatarii xx au neglijat menținerea într-o stare corespunzătoare a furtunului de apă, starea tehnică a cărui a provocat inundația, ori nu există nici o probă care ar demonstra culpa soților Vieru în menținerea într-o stare corespunzătoare a furtunului de apă. În acest sens, urma a fi atras în proces CCL nr. 291, care are obligația de a menține țevile de apă într-o stare corespunzătoare.

28. La 10 iulie 2023, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul oficiului poștal, a expediat în adresa intimaților Angela Vieru, Constantin Vieru și Eduard Vieru, intervenientului accesoriu CCL nr. 291, copia recursului declarat de către Natalia Poloz și avocatul Arcadie Șchiopu, în interesele Nataliei Poloz, împotriva deciziei din 27 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului.

29. La 28 iulie 2023, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul oficiului poștal, a expediat în adresa intimătei Natalia Poloz și intervenientului accesoriu CCL nr. 291, copia recursului declarat de către Constantin Vieru și avocatul Vitalie Rotaru, în interesele lui Constantin Vieru și Angelei Vieru, împotriva deciziei din 27 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului.

30. Natalia Poloz și avocatul Arcadie Șchiopu, care a acționat în interesele Nataliei Poloz, au depus referință, asupra recursului înaintat de Angela Vieru și Constantin Vieru.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

31. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023. În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea

Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Din sensul normei de drept enunțate rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

32. Recursurile declarate de către Natalia Poloz și avocatul Arcadie Șchiopu, care a acționat în interesele Nataliei Poloz, precum și de către Constantin Vieru și avocatul Vitalie Rotaru, în interesele lui Constantin Vieru și Angelei Vieru, au fost depuse până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

33. Art. 434 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

34. Art. 431 din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

(3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

(4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

35. Art. 440 din Codul de procedură civilă:

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

36. Art. 432 din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023):

„(1) Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

c) a interpretat în mod eronat legea;

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.”

37. Art. 442 din Codul de procedură civilă:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art. 432. Instanța invocă, din oficiu, neatragera în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.

(3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs.”

38. Art. 445 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

39. Art. 373 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

(3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță.

(5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.”

40. Art. 238 din Codul de procedură civilă:

„(2) Completul de judecată deliberază, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.”

41. Art. 240 din Codul de procedură civilă:

„(1) La deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

(3) Instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.”

42. Art. 118 din Codul de procedură civilă:

„(1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

(2) Partea care nu a exercitat pe deplin obligația de a dovedi anumite fapte este în drept să înainteze instanței judecătorești un demers prin care solicită audierea părții adverse în privința acestor fapte dacă solicitarea nu se referă la circumstanțele pe care instanța le consideră dovedite.

(3) Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile

părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

(5) Instanța judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.”

43. Art. 121 din Codul de procedură civilă:

„Instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.”

44. Art. 122 din Codul de procedură civilă:

„(1) Circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

(2) Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.

(3) Se consideră inadmisibile probele obținute cu încălcarea prevederilor legii, cum ar fi inducerea în eroare a participantului la proces, încheierea actului de către o persoană neîmputernicită, încheierea defectuoasă a actului procedural, alte acțiuni ilegale.

(4) Se consideră inadmisibile probele ce nu au fost prezentate de participanții la proces până la data stabilită de judecător, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 119¹ și art. 372 alin.(1).”

45. Art.130 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

(2) Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

(3) Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

(4) Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

(5) Proba este declarată ca fiind veridică dacă instanța constată prin cercetare și comparare cu alte probe că datele pe care le conține corespund realității.”

46. Art. 158 din Codul de procedură civilă:

„(1) Raportul de expertiză se elaborează în scris.

(2) Raportul de expertiză se depune în instanță judecătorească cu cel puțin 5 zile înainte de data ședinței de judecată.

(3) Raportul de expertiză va cuprinde descrierea amplă a investigațiilor și concluziile pe marginea lor, răspunsul la întrebările instanței judecătorești. În cazul în care constată, pe parcursul efectuării expertizei, existența unor circumstanțe importante pentru soluționarea cauzei referitor la care nu i s-au pus întrebări, expertul este în drept să includă în raport deducțiile sale asupra lor.

(4) Raportul de expertiză este examinat în ședință de judecată și evaluat în ansamblu cu celelalte probe.

(5) Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să obiecteze împotriva raportului de expertiză și împotriva altor probleme ce țin de acesta.

(6) Raportul de expertiză nu este obligatoriu pentru instanța judecătorească și se apreciază conform art. 130. Respingerea lui însă trebuie să fie motivată.”

47. Art. 1998 alin. (1), (2) din Codul civil:

„(1) Cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

(2) Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.”

48. Art. 2016 din Codul civil:

„(1) Dacă prejudiciul s-a produs prin faptul că din construcție a căzut ori a curs ceva, răspunde persoana care are construcția în posesie. Această regulă nu se aplică în cazul în care prejudiciul s-a produs din cauza unui eveniment prevăzut la art. 2012 ori din vina celui prejudiciat.

(2) Până la proba contrară, se prezumă că construcția este în posesia proprietarului său.”

49. Art. 2025 alin. (1) și (4) din Codul civil:

(1) Repararea prejudiciului se face în natură, prin restabilirea situației anterioare (transmiterea unui bun de același gen și de aceeași calitate, repararea bunului deteriorat etc.), iar dacă aceasta nu este cu puțință ori dacă persoana vătămată nu este interesată de repararea în natură, prin plata echivalentului bănesc (despăgubire), stabilit prin acordul părților sau, în lipsa unui asemenea acord, prin hotărâre judecătorească.

(4) Persoana vătămată nu este ținută să demonstreze că a cheltuit suma despăgubirii în scopul reparării prejudiciului.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

50. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 27 aprilie 2023. Decizia motivată a Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2023, a fost recepționată de Natalia Poloz și avocatul Arcadie Șchiopu la data de 06 iunie 2023, fapt confirmat prin recipisele anexate la materialele cauzei (f.d. 206, 207, vol. I), precum și a fost expediată avocatului Vitalie Rotaru, care reprezintă interesele lui Constantin Vieru și Angela Vieru, prin intermediul poștei electronice și oficiului poștal la 09 iunie 2023. (f.d. 209, vol. I). Astfel, recursul declarat de către Natalia Poloz și avocatul Arcadie Șchiopu, în interesele Nataliei Poloz, la 08 iunie 2023, se consideră depus în termenul stabilit de lege. De asemenea, recursul declarat de Constantin Vieru și avocatul Vitalie Rotaru, în interesele lui Constantin Vieru și Angelei Vieru la 25 iulie 2025 se consideră depus în termenul stabilit de lege.

51. Prin prisma art. 444 din Codul de procedură civilă examinarea cauzei civile în ordine de recurs s-a realizat în lipsa participanților la proces, întrucât

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a considerat inoportună invitarea acestora, din motiv că argumentele expuse în cererile de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite verificarea legalității hotărârilor atacate.

52. Verificând actul de dispoziție judecătorească contestat în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs, în baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție considerând admisibile recursurile declarate, urmează a le admite și a casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din motivele ce succed.

53. Având în vedere că în sistemul legislației procesuale naționale instanța de judecată este obligată să soluționeze procesul limitându-se la obiectul acestuia în sensul formulat prin acțiune și, după caz, concretizat de către partea reclamantă, subsecvent, instanța de recurs se află în situația de a verifica dacă la caz a fost îndeplinită condiția unei examinări efective și a oferit un răspuns specific și explicit mijloacelor hotărâtoare pentru rezultatul procesului, a examinat toate pretențiile și argumentele înaintate.

54. Curtea Europeană a reiterat că efectul articolului 6 § 1 este, *inter alia*, de a impune unei instanțe obligația de a efectua o examinare adecvată a argumentelor și probelor aduse de către părți (a se vedea *Perez v. Franța* [GC], nr. 47287/99, § 80, ECHR 2004-I). O parte indispensabilă a acestei obligații a instanțelor judecătorești este datoria lor de a-și motiva hotărârile (a se vedea, printre altele, *Hirvisaari v. Finlanda*, nr. 49684/99, § 30, 27 septembrie 2001).

55. De altfel, în cazul garanțiilor acordate de art. 6 § 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, include printre altele dreptul părților de a fi în mod real „auzite”, adică în mod corect examinate de către instanța sesizată. Aceasta implică mai ales sarcina instanței obligația de a proceda la un examen efectiv, real și consistent al mijloacelor, argumentelor și elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța în determinarea situației de fapt. Obligația de motivare impune o apreciere întotdeauna atașată de natura cauzei, de circumstanțele acesteia, de probele prezentate. Motivarea unei hotărâri este înțeleasă ca o explicare inteligibilă a hotărârii luate, ceea ce nu înseamnă un răspuns exhaustiv tuturor argumentelor aduse de parte, dar nici ignorarea lor, însă un răspuns al argumentelor fundamentale, care sunt susceptibile, prin conținutul lor, să influențeze soluția.

56. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că prin cererea de chemare în judecată depusă, concretizată ulterior, reclamanta a solicitat încasarea în mod solidar de la pârâții Angela Vieru, Constantin

Vieru și Eduard Vieru a prejudiciului material în sumă de 45 039,91 lei, cheltuielile pentru efectuarea expertizei în mărime de 6 300 lei, cheltuielile pentru eliberarea planului încăperii izolate în sumă de 160 lei, a taxei de stat în sumă de 1 351,19 lei și 193,80 lei pentru inundarea apartamentului.

57. Prima instanță judecând cauza în fond, prin hotărârea din 04 octombrie 2022, a admis în parte cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Poloz. A încasat în mod solidar de la Angela Vieru și Constantin Vieru în beneficiul Nataliei Poloz suma de 45 039,91 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 6 460 lei cu titlu de cheltuieli pentru expertiză și suma de 1 361,19 lei cu titlu de taxă de stat. În rest, cerințele formulate s-au respins ca fiind neîntemeiate. (f.d. 120, 131-133, vol. I)

58. Instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, prin decizia din 27 aprilie 2023, a admis apelul declarat de Angela Vieru și Constantin Vieru. A casat integral hotărârea din 04 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Natalia Poloz împotriva Angelei Vieru, Constantin Vieru și Eduard Vieru, intervenient accesoriu CCL nr. 291 cu privire la recuperarea prejudiciului material cauzat prin inundarea apartamentului și compensarea cheltuielilor de judecată, și a emis o nouă hotărâre, prin care a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Poloz. A încasat în mod solidar din contul Angelei Vieru și lui Constantin Vieru în beneficiul Nataliei Poloz suma de 3 500 lei cu titlu de prejudiciu material cauzat prin inundarea apartamentului și suma de 150 lei cu titlu de taxă de stat. În rest, pretențiile s-au respins ca fiind neîntemeiate. (f.d. 194-195, 196-205, vol. I)

59. În motivarea soluției, instanța de apel a reținut că în cadrul examinării cauzei s-a stabilit cu certitudine că la 05 martie 2021, ap. xx proprietarul căruia este Natalia Poloz a fost inundat din cauza spargerii furtunului de apă aflat în ap. xx din mun. Chișinău, str. xxxx, proprietarii căruia sunt Constantin Vieru și Angela Vieru.

60. Potrivit actului nr. 4 semnat de președintele CCL nr. 291, Natalia Poloz și Angela Vieru, s-a constatat următoarele pagube: bucătăria-podul era înălbit, dar după inundație se vedeau pe pod urme, pete și picături lângă geam și țeava de gaz; baia-urme de inundație, se cojesc pereții și podul; vecu-urme de inundație cu pete pe pereți și se cojește toată tencuiala în unele locuri; coridor-podul se cojește în câteva locuri. Totodată, comisia a stabilit că inundația cu apă a avut loc noaptea la data de 05 martie 2021 din ap. xx. (f.d. 8, vol. I)

61. Instanța de apel a reținut că Angela Vieru și Constantin Vieru nu au negat faptul că la 05 martie 2021 a avut loc o scurgere de apă, fiind inundat

ap. xx care aparține Nataliei Poloz, însă au obiectat asupra mărimii prejudiciului solicitat.

62. Natalia Poloz a susținut și a confirmat în instanța de apel că anterior a mai fost inundat apartamentul său, dar nu s-a adresat în instanță cu acțiune cu privire la repararea prejudiciului, nici nu a reparat apartamentul său.

63. De asemenea, instanța de apel a menționat că raportul de expertiză nr. 1152-1154 din 07 septembrie 2021 a fost întocmit la etapa extrajudiciară de către Natalia Poloz. Astfel, concluziile expuse în raportul de expertiză nr. 1152-1154 din 07 septembrie 2021 și prejudiciul stabilit în mărime de 45 039,91 lei nu pot fi reținute și puse la baza cerinței de reparare a prejudiciului material. Mai mult, inundația a avut loc la 05 martie 2021, iar potrivit raportului de expertiză examinările au început la 28 iulie 2021 și înglobează mărimea prejudiciului la momentul examinării.

64. Prin urmare, instanța de apel a conchis că este în imposibilitate de a stabili întinderea prejudiciului, ori în temeiul art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor.

65. Instanța de apel a reținut că la materialele cauzei este anexat un calcul care în opinia sa ar confirma cheltuielile reale suportate de către Natalia Poloz pentru efectuarea lucrărilor de reparație a apartamentului inundat în mărime de 3 500 lei, sumă recunoscută de către Angela Vieru și Constantin Vieru. (f.d. 172, vol. I)

66. Din esența criticilor aduse în recursurile declarate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează dezacordul recurenților Natalia Poloz și avocatul Arcadie Șchiopu prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă cu actul judecătoresc contestat, și anume, decizia instanței de apel, prin care s-a dispus admiterea în parte a pretențiilor formulate, iar recurenții Angela Vieru, Constantin Vieru și avocatul Vitalie Rotaru și-au exprimat dezacordul prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, cu actele judecătorești contestate în partea admiterii pretențiilor reclamantei.

67. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, în esență, instanța de apel a reținut că concluziile expuse în raportul de expertiză nr. 1152-1154 din 07 septembrie 2021 și mărimea prejudiciului stabilit în sumă de 45 039,91 lei, nu pot fi reținute și puse la baza cerinței de reparare a prejudiciului material, deoarece este unul extrajudiciar fiind o probă inadmisibilă și, totodată, inundația a avut loc la 05 martie 2021, iar examinările au început la 28 iulie 2021, care înglobează mărimea prejudiciului la momentul examinării. De asemenea, s-a menționat că Natalia Poloz a recunoscut că nu a efectuat niciodată lucrări de reparație, deși a mai fost anterior inundată. Respectiv, nu a fost posibil de stabilit întinderea prejudiciului. Iar, cheltuielile de reparație a apartamentului inundat este

confirmat prin calculul prezentat de Natalia Poloz în sumă de 3 500 lei, sumă recunoscută și de către Angela Vieru și Constantin Vieru pentru a fi încasată, deși în virtutea art. 373 din Codul de procedură civilă, urma a verifica în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță, precum și circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

68. Efectuând o retrospectivă a esenței litigiului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție precizează că reclamanta în calitate de proprietar al apartamentului nr. xx din str. xxxx, mun. Chișinău, a pretins că la 05 martie 2021 în ap. xx din str. xxxx din mun. Chișinău a avut loc spargerea unui furtun de apă, proprietarii căruia fiind Constantin Vieru și Angela Vieru, în urma căruia a fost inundat ap. xx ce-i aparține cu drept de proprietate Nataliei Poloz.

69. Pornind de la pretențiile înaintate de reclamantă conform cererii de chemare în judecată inclusiv celei concretizate, obiecțiile oponentilor și constatările primei instanțe în rezultatul examinării acestora, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii emisă prin prisma alegațiilor invocate în apel, urma a analiza și sub aspectul constatării circumstanțelor de fapt determinante soluționării corecte și obiective a litigiului.

70. Instanța de apel, casând soluția primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii cu încasarea în mod solidar de la Angela Vieru și Constantin Vieru a sumei de 3 500 lei cu titlu de prejudiciu material cauzat prin inundarea apartamentului, precum și încasării sumei de 150 lei cu titlu de taxa de stat proporțional pretențiilor admise, era obligată să țină cont de faptul că scurgerile de apă s-au realizat din apartamentul care se află de asupra apartamentului reclamantei și că costul reparației pentru remedierea viciilor ce necesită înlăturate în urma prejudiciului cauzat au fost calculate de către expert după prețurile de piață libere la lucrări și la materialele de construcție. Or, aceste aspecte, în esență, au fost reflectate în raportul de expertiză efectuat. De aceea, era important de a stabili circumstanțele care determină repararea prejudiciului pretins din contul pârâților Angela Vieru și Constantin Vieru.

71. În context, instanța de recurs reține că la baza înaintării pretențiilor, reclamanta a anexat raportul de expertiză extrajudiciară nr. 1152-1154 din 07 septembrie 2021, care a fost întocmit de expertul judiciar la cererea Nataliei Poloz din 02 iunie 2021. În fața expertului au fost pusă următoarele obiective: 1. Care sunt consecințele inundării produse în ap. xx din str. xxxx,

mun. Chișinău; 2. Care este costul materialelor ce vor fi folosite la executarea lucrărilor de remediere în urma inundației din ap. xx din str. xxxx, mun. Chișinău; 3. Care este costul manoperei la executarea lucrărilor de remediere în urma inundației din ap. xx din str. xxxx, mun. Chișinău. La întrebările adresate expertului, ultimul a concluzionat: 1. Examinând vizual în natură bunul imobil ap. xx din str. xxxx, mun. Chișinău, s-a constatat că în urma inundației au fost afectați pereții și tavanul încăperilor cu mod de folosință bucătărie, coridor, baie și veceu. 2-3 Costul materialelor și manoperei pentru remedierea consecințelor survenite în urma inundației din ap. xx din str. xxxx, mun. Chișinău constituie 45 039,91 lei.

72. În această ordine de idei, pornind de la constatările din raportul de expertiză menționat și pretențiile formulate de reclamantă, era esențial ca instanța de judecată să determine în ce măsură prejudiciul pretins a fi cauzat urma fi pus pe seama proprietarilor apartamentului xx, în situația în care s-a constatat legătura directă dintre scurgerile din apartamentul xx în apartamentul xx.

73. Mai mult, în concluziile expertului s-a indicat că la momentul inspectării în natură sunt vizibile urme de inundație în coridor, bucătărie, baie și viceu. Inundațiile provin de la ap. xx amplasat la nivelul superior, fapt confirmat și prin actul nr. 4 fără dată întocmit de către reprezentanții CCL nr. 291, unde s-a contrasemnat și proprietara ap. xx. În urma inundației s-a deteriorat tavanul acestor încăperi, tencuiala și teracota de pe pereții coridorului, bucătăriei, băii și veceului. Din spusele solicitantului expertizei, inundațiile au avut loc la data de 05 martie 2021, fapt confirmat și prin actul nr. 4 fără data întocmirii de către reprezentanții CCL nr. 291. La fel, s-a mai indicat că în urma celor observate la fața locului și declarațiilor făcute de solicitantul expertizei Natalia Poloz, reparația curentă și capitală în ap. xx din str. xxxx, mun. Chișinău nu a fost efectuată de la darea în exploatare a blocului locativ din anul 1971.

74. În atare circumstanțe, conform concluziei expertizei citate supra, printre care: „Analizând rezultatele examinării apartamentului, se constată că aprecierea costului lucrărilor de remediere a viciilor ce necesită a fi înlăturate în urma prejudiciului cauzat ca urmare a scurgerilor de ape din ap. xx în interiorul bunului imobil, ap. xx cu nr. cadastral xxxx, situat în mun. Chișinău, str. xxxx la momentul actual este calculat după prețurile de piață libere la lucrări și la materialele de construcție, având la bază informația colectată la fața locului coroborată cu actele normative conținută în literatura utilizată.”, instanța de apel urma de a verifica măsura în care fiind constatate aceste împrejurări, s-a ajuns la concluzia stabilirii mărimii reparării prejudiciului de către pârâții Angela Vieru și Constantin Vieru.

75. Totodată, instanța de recurs menționează că expertiza extrajudiciară este o opinie tehnică comandată de o parte în afara unui proces, neavând automat aceeași forță probantă ca o expertiză judiciară dispusă de instanță, însă, ea poate constitui un mijloc de probă util la determinarea cuantumului prejudiciului cauzat. Aici, urmează de reținut că raportul de expertiză extrajudiciară a fost întocmit de un expertul autorizat al Centrului Național de Expertiză Extrajudiciară de pe lângă Ministerul Justiției.

76. De altfel, instanța ierarhic inferioară a reținut în calitate de probă, un calcul prezentat de reprezentatul apelantei Angela Vieru, avocatul Vitalie Rotaru, care i-a fost înmănat de către Natalia Poloz la 27 martie 2023, din care reiese că costul lucrărilor de reparație și a materialelor constituie suma de 3 500 lei, însă urma să verifice în ce măsură poate servi acest înscris în calitate de probă suplimentară în confirmarea și/sau infirmarea mărimii reale prejudiciului cauzat.

77. La caz, urmează a fi punctat faptul că instanța de apel nu a luat în considerare constatările expertului la calcularea prejudiciului cauzat în urma inundării, considerând că expertiza extrajudiciară nu constituie o probă în confirmarea cuantumului prejudiciului, care s-a produs din vina proprietarilor de la apartamentul de la nivelul superior, precum și faptul că expertul a constatat costul lucrărilor de remediere a viciilor ce necesită înlăturate ca urmare a scurgerilor de ape la ap. xx în interiorul bunului imobil.

78. Această concluzie contravine art. 117 și art. 122 din Codul de procedură civilă, iar instanța de apel nu a motivat în nici un mod, fără trimitere la nici o normă legală de ce raportul de expertiză extrajudiciară menționat ar fi o probă inadmisibilă.

79. Aici este necesar de menționat că art. 19 alin. (4) și (5) din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68 din 14 aprilie 2016 (în vigoare la momentul efectuării expertizei 07 septembrie 2021) indică că după efectuarea expertizei extrajudiciare, cercetările și concluziile se expun într-un raport de expertiză extrajudiciară, căruia i se aplică prevederile stabilite de prezenta lege pentru raportul de expertiză judiciară și care se prezintă persoanei care a solicitat efectuarea expertizei extrajudiciare. Expertiza extrajudiciară poate servi drept material auxiliar pentru o plângere, decizie, negociere, tranzacție de împăcare sau pentru un alt proces de natură extrajudiciară.

80. Prin urmare, expertiza extrajudiciară în sensul art. 19 din Legea nr. 68/2016 (în vigoare la data efectuării expertizei extrajudiciare 07 septembrie 2021) are valoarea unei probe valabile, fiind executată cu aplicarea prevederilor pentru expertiza judiciară căreia urmează a i se da analiza corespunzătoare, sub aspectul valorii și întinderii prejudiciului.

81. Implicit motivarea actului judecătoresc în fapt trebuie să conțină analiza și evaluarea probelor pe baza cărora s-a stabilit existența sau inexistența faptelor și împrejurărilor care au generat litigiul dintre părți; respectiv, pentru ce au fost admise, susținerile uneia dintre părți și înlăturate cele formulate de cealaltă parte, iar motivarea în drept cuprinde justificarea aplicării în cauza judecată a anumitor norme de drept și de ce li s-a dat acestora o anumită interpretare.

82. În temeiul art. 238 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul de judecată deliberază, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.

83. De altfel, în situația în care repararea prejudiciului pretins de reclamantă/recurentă Natalia Poloz a fost admis în parte și încasată suma de 3 500 lei, în baza unui înscris prezentat de către Angela Vieru și Constantin Vieru în instanța de apel, urmau a fi stabilite circumstanțele ce probează că acest înscris poate fi considerat un calcul care confirmă că pentru remedierea reală a viciilor ce necesită a fi înlăturare ca urmare a scurgerilor de ape în ap. xx acesta este suficient dar nu constatarea din raportul de expertiză extrajudiciară și costul materialelor și manoperei, analiza fiind esențială și determinantă la soluționarea corectă și obiectivă a litigiului și angajarea răspunderii pentru pretinsul prejudiciu.

84. Curtea Supremă de Justiție a conchis că instanța de judecată investită cu judecarea unei cauze civile nu este chemată să se limiteze la o simplă verificare a cadrului legal indicat de reclamantă, dar a răspunde la întrebarea dacă prevederile legale invocate în cererea de chemare în judecată permit sau nu satisfacerea pretențiilor formulate. În această ordine de idei, anume instanțele judecătorești califică raportul material litigios, nefiind ținute de denumirea actelor juridice încheiate și prevederile legale indicate în conținutul lor. Or, determinarea raporturilor juridice dintre părți reprezintă, la fel, una din principalele sarcini de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare (art. 183 alin. (2) lit. a) din Codul de procedură civilă).

85. Sarcina determinării raportului juridic dintre părți, care aparține instanței de judecată, nu poate fi îndeplinită formal. Aceasta necesită inclusiv o calificare concretă a raportului juridic dintre părți, determinarea limitelor drepturilor și obligațiilor lor în raport cu elementele aflate în litigiu.

86. Primul pas obligatoriu este determinarea existenței sau inexistenței circumstanțelor faprice care confirmă ori infirmă raportul juridic material litigios. Nu este suficientă o simplă examinare formală a înscrisului ori a

elementelor sale externe, analiza fiind necesar a se extinde asupra comportamentului părților și asupra tuturor probelor administrate.

87. Prin urmare, instanța de apel trebuia să determine raportul material-litigios dintre părți întru constatarea corectă a specificului obiectului acțiunii civile și temeiului acesteia. Subsecvent identificării raporturilor dintre părți, instanța de judecată urmează să stabilească obiectul probațiunii pe pricina dedusă judecării, circumstanță care presupune în sine conturarea faptelor juridice prin care se justifică pretențiile și obiecțiile părților și fără de care este imposibilă soluționarea justă a litigiului.

88. Însă, din analiza deciziei instanței de apel, rezultă că nu s-a dat apreciere înscrisurilor prezentate de Natalia Poloz, nu s-a combătut argumentele acesteia și nu s-a pus la baza stabilirii prejudiciului constatarea expertului din raportul de expertiză extrajudiciară care constituie o probă în confirmarea pretențiilor sale, având în vedere că Angela Vieru și Constantin Vieru nu au fost limitați în dreptul de a solicita chemarea expertului în instanța de judecată și a clarifica unele circumstanțe importante pentru soluționarea cauzei referitor la care nu i s-au pus întrebări. Prin urmare, raportul de expertiză extrajudiciară reprezintă o probă în stabilirea prejudiciului cauzat, fiind în mod nejustificat și nemotivat calificat ca inadmisibil de instanța de apel.

89. Instanțele de judecată nu pot rămâne complet pasive în fața unor lacune evidente în probatoriu, mai ales când ele pot fi suplinite cu ușurință, urmare a unei propuneri în sensul art. 118 alin. (5) din Codul de procedură civilă. În astfel de situații, lacunele în probatoriu nu pot fi înlocuite cu presupuneri referitoare la conținutul și întinderea drepturilor și obligațiilor părților într-un raport juridic dintre părți.

90. În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că la rejudecare, instanța de apel urmează să stabilească cuantumul prejudiciului cauzat Nataliei Poloz reieșind din sumele indicate în devizul local și concluziile din raportul de expertiză extrajudiciară.

91. Deși în sensul art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, nu urmează a fi ignorant nici faptul că alineatul 3 din aceeași normă procesuală stipulează că circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate. Având în vedere rolul dirigitor al instanței de judecată, precum și continuitatea examinării cauzei în apel prin prisma efectului devolutiv, instanța are sarcina, în baza rolului activ, să ceară părții să facă precizările necesare, să pună în discuția

părților orice împrejurare de fapt sau de drept care duce la soluționarea litigiului peste apărările și susținerile părților din acțiune, referință și alte obiecții, luând în considerare faptul că, în conformitate cu art. 240 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant. De altfel, în cazul în care părțile au o atitudine confuză în privința circumstanțelor care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei, instanța, în temeiul legii materiale care urmează a fi aplicată, va explica părților care circumstanțe au importanță pentru soluționarea pricinii și cui îi revine obligația de a le dovedi.

92. Generalizând cele conturate anterior, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că examinarea cauzei în instanța de apel s-a realizat pripit și evaziv, fiind ignorate și neelucidate circumstanțele determinante soluționării corecte și obiective a litigiului, ceea ce impune casarea integrală a deciziei instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

93. Instanța are obligația de a soluționa litigiul conform regulilor de drept aplicabile și prin toate mijloacele legale să prevină orice greșeală privind aflarea adevărului în cauză, pe baza stabilirii faptelor și prin aplicarea corectă a legii, în scopul pronunțării unei hotărâri temeinice și legale.

94. Din perspectiva postulatelor legale, la examinarea cauzelor, instanțele urmează să se conducă nemijlocit de principiul adevărului obiectiv, care se manifestă prin stabilirea multilaterală, completă și obiectivă a tuturor circumstanțelor care au importanță pentru justa soluționare a cauzei. De altfel, o hotărâre judecătorească motivată în sensul respectării cerințelor 6 § 1 CEDO, presupune o examinare reală a problemelor esențiale relevate în speță, cel puțin pentru a le aprecia relevanța. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

95. Subsecvent, la rejudecarea cauzei civile, adoptarea soluției la caz urmează a fi precedată de toate aceste etape, luând în considerare momentele conturate supra, ignorate anterior, precum și motivarea să fie efectuată atât prin prisma poziției părții reclamante, cât și obiecțiilor părții oponente pe marginea acțiunii formulate în raport cu probele prezentate și normele de drept pertinente litigiului, rezultând din prevederile art. 130 din Codul de procedură civilă, ca, în consecință, soluția adoptată să fie certă și coerentă și să răspundă standardelor unui proces echitabil garantat de art. 6 § 1 CEDO.

96. Coroborând circumstanțele ce preced, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va admite recursurile declarate și va casa integral decizia

instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

97. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 442, art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursurile declarate de Natalia Poloz și avocatul Arcadie Șchiopu, în interesele Nataliei Poloz, de către Constantin Vieru și avocatul Vitalie Rotaru, în interesele lui Constantin Vieru și Angelei Vieru.

Casează integral deciziei din 27 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, pronunțată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Poloz împotriva Angelei Vieru, lui Constantin Vieru și Eduard Vieru, intervenient accesoriu Cooperativa de Construcții și Locuințe nr. 291, cu privire la recuperarea prejudiciului material cauzat prin inundarea apartamentului și compensarea cheltuielilor de judecată și trimite cauza spre rejudecare în Curtea de Apel Centru, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Elena Croitor